

Lakkozott sírkeresztek

Sarokhoz értek, az utca teljesen néptelen. Át kell jutni a túloldalra, ott a kórház. Egyszerűen megoldható. A többiek csak álltak a kapu alá húzódva. Ők nekiindultak – futva.

Egyszerre befordul egy tank. Mögötte egy teherautónyi gyalogság. Valaki egy kézigránátot hajított feléjük. Az asszony mellett robbant, ő összeesett, és vajúdni kezdett, nem tudta viszatartani. Bár nem volt a tudatánál, a kis test a világra jött. A tank befordult a keresztutcába, és elhajtott. Minden végzetszerűen történt. Nem az első szülése az asszonynak, a lába közt megjelent a gyerek feje. Valaki segített, mivel csend volt, és már nem lőttek. Megszületett a gyerek. Ott a síneken, a széles út közepén.

– Harapd el a köldökzsinórt, és rohanj! Fel a kórházba vagy le a pincébe, mindegy.

Utánakiáltották:

– Hozzuk az asszonyt is!

Az asszony elvesztette az eszméletét, nem volt magánál később sem.

Kijöttek a kórházból, hordágyat is hoztak.

A nővér lehajolt, hogy megnézzze, megtapintsa a pulzusát.

Felállt, és a fejét rázta.

Az asszony alvadó vérében feküdt. A fél karja hiányzott.

– Így kezdődött az életem. Az anyám utolsó életjelensége voltam, mielőtt elvérezett.

Az öreg a távolságtartó előadásmódot önkéntelenül választotta, nem lett volna képes elmondani a történetet az anyjáról, akit nem ismert, csak hallomásból. Akinek az életereje megmutatkozott abban, ahogy megszülte.

Majd hozzátette:

– A lakást – nem sokkal később – belövés vagy bombatámadás érte. Az emeletek leszakadtak. Testvéreim ott maradtak, és nagymamám is. Még nem jutottak le a rozoga pincébe. Apám szerint mindegy lett volna, a pince beszakadt.

Néha velük álmodom, pedig még kép sem maradt utánuk. Vagyis csak egy. Felnőttként láttam először. És mégis velük álmodtam. A kép egyébként csalódást okozott, nem hasonlított az álmaim szereplőire, álmomédesanyámra.

Engem a nagynéném nevelt fel.

Az első napokban kórházban voltam. Apám – aki anyámat nem akarta magára hagyni – most szerzett egy dobtaras géppisztolyt, és a közeli Corvin közben harcolt. Minden keserűségét a kétségbeesett harcban vezette le, vakmerő volt. Hős.

November vége felé még átjutott a határon.

Évekkel később meglátogathattam.

Nem igaz, amit a mesés karrierekről vizionálnak az itthoniak. Tanúsíthatom.

Én persze nem tanulhattam tovább. Egy asztalos mellett kitanultam a mesterséget. Nála dolgozott Balázs is, aki elmesélte, hogy beárulták. Az erdőben talált egy rozsdás pisztolyt, valaki eldobta, mert a tár kifogyott. Ezért ült hét évet, az amnesztiáig.

Egymás után akasztották a cellatársait. A vakszerencse kedvezett neki.

Ismered Krassó György versét? Májusi hajnal a címe. Egy hét alatt nyolc akasztás 1958 májusában...

„Gyújts rá, barátom!” Mély szelíd harang kong messziről. „Egy hét és nyolc kötél. Ki megy ma – Angyal, Kósa, Szente, Szél?” Egy zárka nyílik s felsüvít a hang:

„Fiúk... Hazánkért... Isten veletek... Erdősi búcsúzik most tőletek.”

– Hol találtad? Nem is tudtam, hogy kedveled az irodalmat!

– Apám még Amerikában is írt verseket. Nekem ajándékozta a dossziét. Angolul írta, nem sokat értek belőle.

– Ötvenhatban születni és nem egy héttel korábban vagy később, pont akkor, amikor a harcok a leghevesebbek voltak. Ki kellett menniük az utcára.

– Ne rágódj ezen, hiszen nem élted volna túl. Ma nem beszélgetnénk erről, ha te is a pincében lettél volna.

– Igaz.

Letette a szerszámot, mintha súlyos és nehéz volna, húzná a föld felé.

– De mégsem tudtam megnősülni. Nyomasztott anyám árnya és apám távolléte. Hát erre szülessen az ember, mit keresek ezen a világon?

– Éltél is Amerikában? – váltott témát a barátja.

– Kicsi voltam ahhoz, hogy munkába álljak.

– Hogy érted?

– Apám nem tudott volna eltartani, ha a Vöröskereszt kivitetett volna.

– De hiszen találkoztál vele, magad mondtad.

– Mint asztalos kerestem annyit, hogy megvegyem a jegyet, meghívólevelet ő küldött – fejezte be, és kezébe vette a gyalut.

A háta mögött, a falnak támasztva sírkeresztek, némelyiken még nem száradt meg a lakk, de a nevet már belevészte, és az évszámokat.

Barkos Bea: Angyal